

Csokonai Vitéz Mihály

Jónás Vivien munkája

5. sorszámú feladat

Csoportba rendezés:

Weblink: <https://learningapps.org/display?v=p1ktczkhk21>

Teljes képernyős link: <https://learningapps.org/watch?v=p1ktczkhk21>

Csokonai költészetében megjelenő stílusok

2021-02-16

zeneiség, arisztokrávia stílusa, Racionalizmus hatá-sára alakul ki, egyszerű letisztult műfajok, Goethe, merev szabályok, képiesség, képiesség, klasszicizmus, pictura, antik példaképek, sentencia, lemondás, érzelmek, ember és természet összhangja, dallamosság, hétköznapiság, lelki folyamatok, Szentimentalizmus, műfaji keveredés, Empirizmusból alakul ki, szomorkás hangnem, Népiesség, közvetlen, naívság

Remek, megtaláltad a helyes megoldást!

OK

Szókereső:

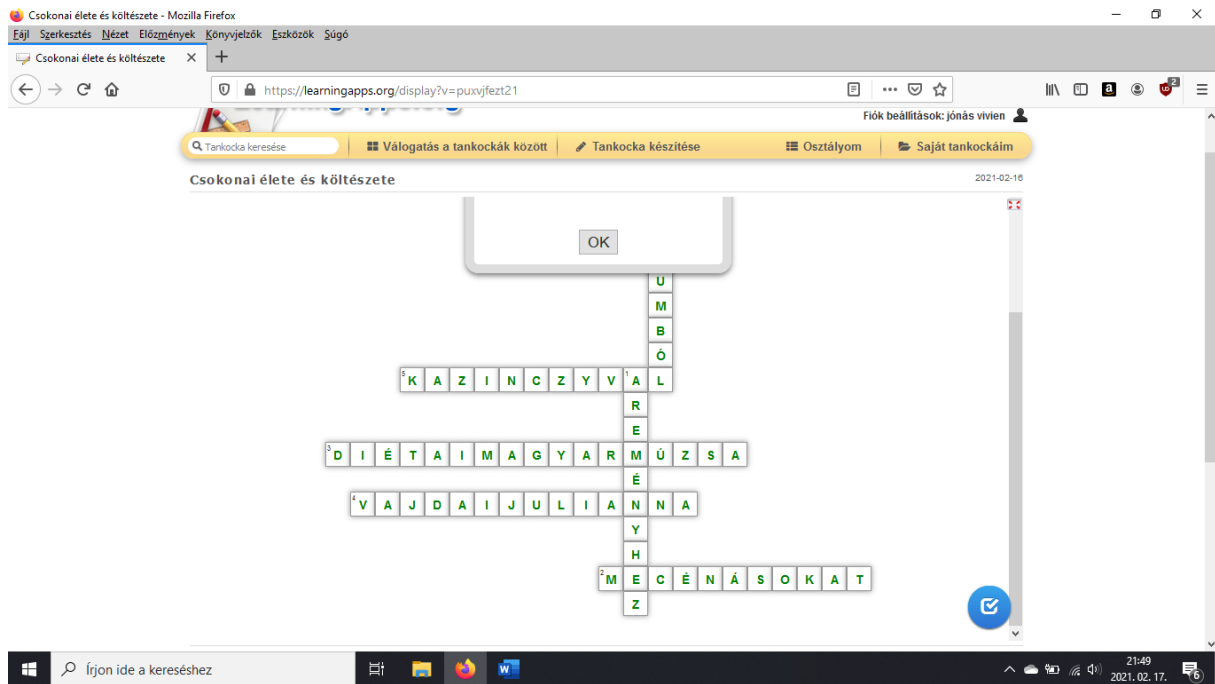
Weblink: <https://learningapps.org/display?v=pfryqpyua21>

Teljes képernyős link: <https://learningapps.org/watch?v=pfryqpyua21>

Keresztrejtvény:

Weblink: <https://learningapps.org/display?v=puxvfjezt21>

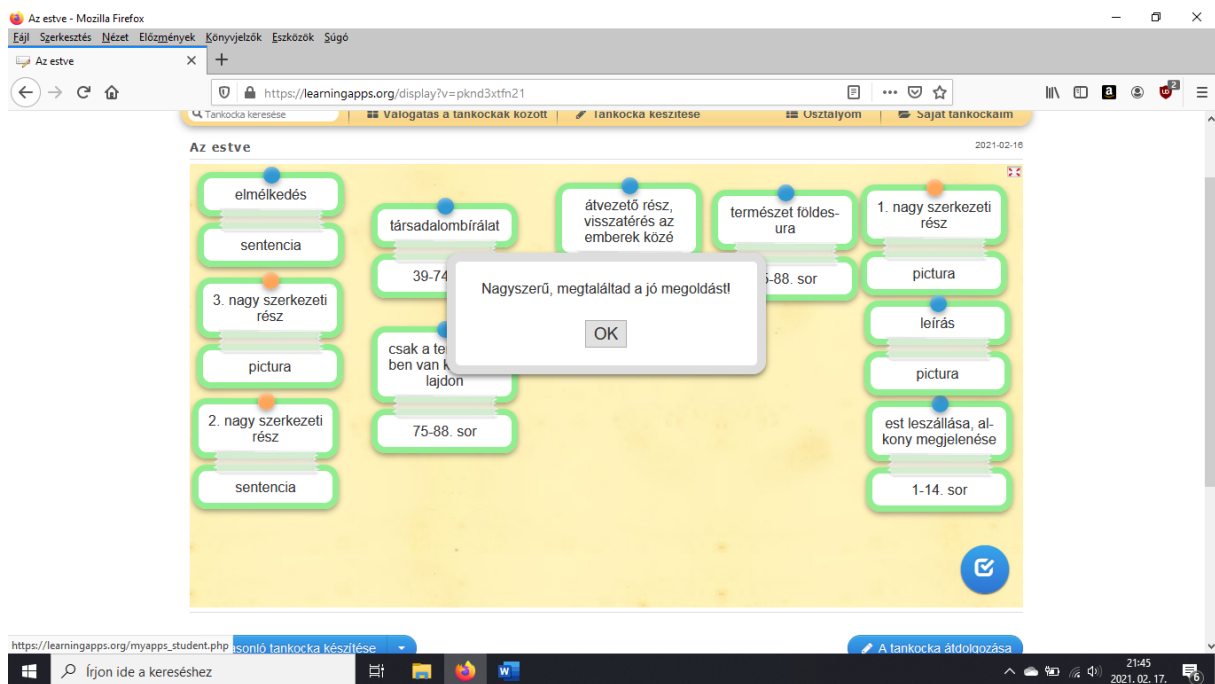
Teljes képernyős link: <https://learningapps.org/watch?v=puxvfjezt21>

Párkereső:

Weblink: <https://learningapps.org/display?v=pknd3xtfn21>

Teljes képernyős link: <https://learningapps.org/watch?v=pknd3xtfn21>

17. sorszámú feladat

Direktcím: csokonaietedoga1

Link: <https://redmenta.com/csokonaietedoga1>

+Discordon továbbított kép

Esszé feladatok megoldása:

4) Mutasd be rövidek (3-4) mondatban mi volt Csokonai számára a klasszicista mű, írd minimum 2 példát!

Csokonai számára a klasszicista mű nem volt más, mint a propozíciós versek, azaz

leckének feladott versek, melyeket életének első időszakában írt. Élete végéig tökéletesítette őket. Ezek jellemzői, kritériumai, hogy leírást (pictura) és elmélkedést (sentencia) kell tartalmaznia. A picturának általában egy táj, ember vagy esemény leírását tekintjük, míg sentenciának egy filozófiai, erkölcsi tételről való elmélkedést nevezünk. Ilyen versre példa Az estvé és a Konstancinápoly.

15) Hasonlítsd össze Az estve és a Konstancinápoly című versek témáját a tanultak alapján!

Mindkét alkotás a költő első időszakából származik. Műfajuk bölcselet, propozíciós vers. Még Az estve verszakokra tagoltságából könnyen kivehető a 3 szerkezeti részre tagoltság, a pictura, sentencia és a árlat remekül elkülönülnek, addig a Konstancinápolynál a költő egy összefüggő szövegben összefoglalja a sentencia és pictura határait. Az estve középpontjában a természet harmóniája áll, melynek egyetlen megromtója a társadalom, így ez egy társadalombírálatként funkcionáló vers, mely Rousseau féle szemléletmódon alapul. A Konstancinápoly ezzel szemben az elképzelt kelet bemutatását helyezi központba, melyben távolról közelre haladva, a természettől eljutunk egészen az emberek problémájáig. Így a tájleírás átfordul valláskritikába. Voltaire egyházellenességét, gúnyosságát és optimizmta racionalizmusát visszhangozza, bírálja a vallási fanatizmust, babonákat és magát az Egyházat, amelynek fösvénysége és kapzsisága gátolja a felvilágosodás eszméinek kibontakozását. A két mű tehát Rousseau és Voltaire ellentéteit is szépen megjeleníti, miszerint Rousseau a társadalom kialakulását tekintette az emberiség megromlásának, míg Voltaire a vallások megjelenését és a bigottságot tartotta a társadalom megromlásához vezető oknak.

16) Elemezd a tanultak alapján A Reményhez című verset!

1083-ban írta a Lilla versek záródarabjaként, kötetbe. Életének második időszakából származik. A szentimentalizmus és rokokó stílusjegyi fedezhetőek fel a műben. A Lilla szerelem jellemzője a szentimentalizmus, amelyben az öröm és a játékosság helyett a csalódás, a szomorúság és a fájdalmas szenvedés adott új irányt a költészetének. A vers műfaja összetett, 3 műfaj keveredik benne: óda, elégia, dal. Az óda a fennköltség és reménytelenség formájában jelenik meg, valamint, hogy szavait a Remény istenasszonyához intézi. Az elégia a fájdalmas és lemondó hangsúlyból adódik. Műfajilag azért lehet dalnak mondani, mert a rímek játékosságot, könnyedséget adnak neki.

4x16 soros versszakokból áll. Tudatosan szerkesztett, szigorú szabályok által felépített allegorikus vers. Az első és utolsó versszakok keretet alkotnak. A 4. vsz.-ban apró képkockákat, jeleneteket jelenít meg a költő, melyek egymásutánja, gyors váltakozása a költő zaklatottságát fejezi ki.

A vsz.-ok képlete: A B+ B- Av

Az A és az Avarians is jelen időben íródtak, ám az A szerkezeti rész a remény allegorikus ábrázolását mutatja be, míg a variáns búcsúzik a

reménytől, élettől, életcéloktól, szerelemtől, egy szóval mindentől. A B+ (2. vsz.) és B- (3. vsz.) egyaránt múlt időben zajlik és a pozitív-negatív érzelmeket hasonlítja össze a távolabbi és közelebbi múlt fényében.

10. sorszámú feladat:

Cimbalom

Nem meglepő, hogy Csokonai Vitéz Mihályt a kortársai cimbalomnak hívták, hiszen költészete igen sokhúrú volt. Korának valamennyi stílusa és irodalmi törekvése hatott műveire. Már fiatal korában átvette Horatius művészeteszményét, melynek lényege a tanítás és gyönyörködtetés, valamint a pictura és sentencia alkalmazását is megkedveltette vele.

Sokan tartják, hogy ő volt az, aki több irodalmi stílust rendezett és egységes egészbe rendezett, ezáltal megalkotva a magyar stíluszintézist. Előszeretettel alkalmazta verseinél több műfaj összemosását. Verseit átítatta saját játékos, szabadszájú, pajzán ugyanakkor filozófikus személyiségével.

Költészetében megjelent a barokk egy kései stílusa a manierizmus, melynek fő célja az elkápráztatás, jellegzetessége a díszítettség és a nagy kontrasztok alkalmazása. Legkedveltebb stílusa a rokokó, mivel legtöbb művében megjelennek annak stílusjegyei. Az arisztokrácia stílusa olasz jellegzetességeket vett át és jellemző volt rá a kecsesség, játék, dekorativitás, zeneiség, képiség. Megjeleníti a szerelmet és erotikát. Ihletői Voltaire és Goethe. Érzelmi túlfűtöttsége az anakreóni stílusban írt dalai, csak úgy, mint a Lilla versek gyűjteménybe lettek foglalva. Ezek rövidebb, anakreóni sorokat és kellékeket tartalmazó versek a rokokó örömkultuszával átítatva. Ilyen vers például a Boldogság.

1801-től bölcséleti tartalmak írásával kísérletezik. Rousseau hatására kezdte el alkalmazni a klasszicizmust, mely racionalizmus hatására kialakult, merev szabályok követésével kívánja elérni az antik remekművek nagyságát. Ekkor kezdte el alkalmazni az erkölcs és a szépség ötvözését a pictura, kép megjelenítése és sentencia, bölcs gondolatok kifejtése fényében. Ilyen vers például Az estve és a Konstancinápoly is.

Az empirizusból kialakult érzelmeket, lelki folyamatokat, lemondást és szenvedést ábrázoló szentimentalizmust a Lilla verseket tartalmazó költeménye végén találhatjuk, hiszen a Vajdai Juliánával való be nem teljesült házasságkötés nehezen gyógyuló sebeket hagyott a szívében. A záró darab, A Reményhez című vers a szentimentalista és rokokó stílusok keveredéséből született.

Végül a népiesség is versei meghatározó stílusa, mely az ember és a természet összhangját jeleníti meg, az ember naivságát és hétköznapiságát.

Csokonai versei nem csak az alkalmazott stílusokkal nyerték el a kor és a jövő nemzedékének csodálatát. Az számos költői kellék mellett, amelyeket használt meg kell említeni az alkalmazott hangnemeket is. A Reményhez című versében a fennkölt és reményteli hangnem használata, valamint az istenasszony magasztalása óda, míg a fájdalmas, lemondó hangnem elégia műfajból eredeztethető. Tehát megállapíthatjuk, hogy a stílusok mellett a műfajok is keveredést mutatnak alkotásaiban.

Csokonai élete végéig tökéletesítette propozíciós verseit és bár nem élhette meg verseinek kiadását, nagyszerű költeményeit évszázadokon át elismerték (elismerik).